

Fotoğraf: Ulaş TOSUN

KÜREKLERİNİ NE ZAMAN SUYA İNDİRSE BİRİNCİ OLUYOR

RÖPORTAJ: Dr. Ayten GÖRGÜN SMITH

Narin elleri küreklerin topaçlarını ilk kez tuttuğunda daha 12 yaşında idi. Kürek sporuna başlaması ile başarılar da beraberinde geldi. Milli sporcu, Balkan Şampiyonu, Büyük Bayan Türkiye Kürek Şampiyonu ve daha niceleri... Kadir Has Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Enformasyon Teknolojileri Bölümü üçüncü sınıf öğrencisi Berna Uzun ile kuvvet, hız, zaman, ritm, denge gibi değişkenleri aynı anda içinde barındırdığı için zor bir spor olduğu evrensel olarak kabul edilmiş kürek sporu üzerine konuştuk:

Sen ve kürek sporu nasıl tanıştın?

- Annemle Tuzla sahilinde yürüyüş yapıyorduk. Suda incecik çizgi gibi görünen sporcuları fark ettim. Suyun üzerinde nasıl durdukları ilgimi çekti. Hemen Tuzla Denizati Kürek Kulübü'ne yazıldım. Kısa sürede aldığım başarı, zor bir spor olması ve bana verdiği haz gibi nedenlerle de devam ettim.

Neden zor bir spor dedin?

- Teknelerin suyun üzerinde yağ gibi kaydığını sanırsınız. Tekneyi en kısa zamanda ve en süratli bir şekilde bitiş noktasına götürmeniz gerekir. Bu spor, her aşamasında sınırlarınızı zorlar. Kürek hayatınıza girdiği andan itibaren acı ve zorluklarla yaşamayı öğrenmek zorundasınız.

Ne tür bir acıyı kast ediyorsun?

- Bazı zorluklar, insana zulmünden çok, haz verir. Antrenmanlarda avuçlarımın su toplayıp sızlamasını, parmaklarımı bükmez hale geldiğim halde kürek çekmeye devam etmek zorunda kaldığımda çektiğim acıyı, olması gereken bir şeymiş gibi karşılıyorum.

Bu sporu herkes yapamaz o zaman.

- Kişinin kürek sporuna uygunluğu sadece uzun boylu, düzgün fizikli, dayanıklı, kuvvetli, iyi tekniğe sahip olma özelliklerinden bir ya da birkaçı ile belirlenmiyor. Bu sporda bunların hepsini eşit ölçüde kendinizde barındırmanız gerek. Yine de kürek herkesin sporudur; bu özellikler kürek sporunu yaptıkça zamanla gelişir. Tek problemi malzeme bakımından pahalı bir spor olması. Örneğin tek kişilik bir tekne 15 bin lira, bir çift kürek 2 bin lira civarında.

Bu tüm özelliklere sahip olsa da bir sporcu kürekte başarısız olabilir mi?

- Psikolojik dayanıklılığa da sahip olmak lazım. Bütün özelliklere fazlasıyla sahip olan bir kişi de yarışta pes edebilir. Zayıflık, bu sporun en büyük düşmanıdır.

ERKEKLERİN YERİNE ÇOK KÜREK ÇEKTİM

Grupta nerede kürek çekiyorsun?

- Tek kişilik kategorisinde kürek çekiyorum. Yarışlarda iki ve dört kişilik kategorilerinde de kürek çektiğim çok oldu. En önde otururdum, teknenin dümeni ve ritmi benim sorumluluğumda olurdu.

Kürekte kadın erkek arasında başarı dengesi nedir?

- Kürek sporu kuvvet ve hızla ilgili. Bu sporu yaparken vücudun bütün kasları çalışır. Aradaki fark erkeklerin genetik yapısı ve bizden fazla olan kuvvetleri.

TEK BAŞINA BİR TAKIM: BERNA UZUN

Dokuz yıl önce (12 yaşında iken) kürek sporuna başladım. Spora başladıktan iki ay sonra, 2002 Türkiye Ergometre (Salon Küreği) Müsabakası'nda yarıştım ve ikincilik elde ederek kürek sporundaki ilk derecemi almış oldum. Aynı yarışmaya 2003'de de girdim, bu kez birinci oldum. 2005'de Kürek Milli Takımı'na seçildim. Aynı yıl, Balkan ülkeleri arasında yapılan kürek şampiyonasında birinci oldum. Sonra her yıl Türkiye Kürek Şampiyonası'na katıldım ve 1x bayanlarda birinci oldum. 2008'e kadar katıldığım kürek ile ilgili bütün yarış ve kategorilerde de birincilik elde ettim. 2008'den sonra da Türkiye'de yapılan kürek yarışlarının çoğunda birinci oldum, yurtdışında yapılan 10'a yakın kürek yarışlarında da ikincilik ve üçüncülük dereceleri aldım. 2009'da Dünya Kupası'na Türkiye'den ilk defa katılan bayan 4x ekibine seçildim. Bu ekibin en genç sporcusu bendim. Şu anda da üniversitemin kürek takımındayım. En son geçtiğimiz mayıs ayında Üniversitelerarası Türkiye Kupası'nda 1x büyük bayan kategorisinde birinci oldum ve takımın bayanlarda tek başına takım sıralamasında ikincilik almasını sağladım.

Erkek sporcunun yerine kürek çektiğin oldu mu?

- Yarışlarda kadın erkek olarak yarışılacak bir kategori yok. Ancak antrenmanlarda karışık şekilde tekneye oturup antrenman yapmak mümkün. Antrenmanlarda gelmeyen erkek arkadaşlarımın yerine oturup kürek çektiğim çok olmuştur.

“Kürek erkek sporudur” kanısına ne diyorsun?

- Yüreğinde dayanıklılık, ruhunda azim, fiziğinde uygunluk ve kabiliyeti olsun yeter. Zor bir spor olduğu için “kadınlar yapamaz” gözüyle bakılıyor, ama bence kadınlar erkeklerden daha sabırlı, azimli ve dayanıklıdır.

KUVVET, HIZ, ZAMAN, RİTM, DENGE

Su üzerinde dengeyi sağlayıp aynı anda hareket etmeyi nasıl başarabiliyorsunuz?

- Tekneler çok hafif ve çok incedir. (Tek kişilik olan 14 kilogram, 8 metredir.) Bu yüzden denge sağlamak gerçekten dikkat istiyor. Ekip olarak büyük teknelere oturuyorsanız, herkesin aynı an, aynı ölçü ve aynı dikkatte çektiği küreğe dikkat etmesi gerekiyor. Bu işi gerçekten iyi öğrenmiş, ne yapması gerektiğini iyi bilen her sporcu bunun bilincindedir ve ilk defa aynı tekneye oturacağı insanlarla bile teknede denge problemi yaşamaz.

Sanırım, bu sporda sporcunun kilosu da önemli.

- Evet önemli. 18 yaşın altındaki sporcularda ağırlık değil yaş kategorisi oluyor. 18 yaşını geçen sporcular (21 yaşındayım) eğer 59 kilogram ve altında ise 'hafif kilo bayan', eğer 59 üzeri ise 'büyük bayan' (72 kiloyum) olarak kategorize edilip yarışlara katılıyor. Erkeklerde hafif kilolarda tek sporcunun ağırlığı maksimum 72,5 kilogram, ağır kiloda sınır yok. Sporcu, yeterli antrenman düzeyine sahip ise kilo aslında bir avantaj.

DÜNYADA KÜREK

Küreğin tarihçesi M.Ö. 25 yüzyıla kadar gidiyor. Romalılar ve Eski Mısırlılar tarafından kullanıldı. İlk kez Vikingler dünyayı kürekle dolaştılar. 1715'de İngiltere'de, kayıkçılar kendi aralarında kürek yarışı düzenlediler. Amatör spor niteliğindeki ilk kürek yarışları 1829'da İngiltere'de Oxford ve Cambridge Üniversiteleri arasında, 1851'de ABD'de Harvard ile Yale Üniversiteleri arasında düzenlendi. Kürek 1900 Paris Olimpiyat Oyunları'na alındı. Kadınlar ilk kez 1976 Montreal Olimpiyat Oyunları'nda kürek yarışlarında yer aldılar.

TÜRKİYE'DE KÜREK

İlk kez 16.yüzyılda İstanbul Boğazı'nda kürek yarışları düzenlendi. İlk kürek yarışına katılma 1899'a rastlar. Ertuğrul Gemisi personeli uğradıkları Singapur'da düzenlenmekte olan kürek yarışına katılarak birincilik kazandılar. Türkiye'de ilk resmi kürek yarışmaları 1913'de İstanbul'da düzenlendi. Kürek, 1924'de Deniz Sporları Federasyonu'na bağlandı. 1930'lu yıllarda Fenerbahçe Kulübü'nden üç kız kardeş Fitnat, Nezihe ve Melek Özdil ilk bayan kürekçiler oldu. 1987'de ise ilk kez Marmara Üniversitesi'de kürek sporu bilim dalı kuruldu.

Bir noktadan bir noktaya mı yarışyorsunuz, yoksa amaç öndeki tekneyi mi yakalamak?

- Yarışlarımız standart olarak 2 bin metredir. Start ve finish noktası olarak belirlenen bu mesafede birbirine paralel 6 parkur boyunca yan yana yarışılıyor.

Peki bir yarışta ne kadar süre kürek çekiyorsunuz?

- Süreler teknedeki sporcu sayısındaki kategoriye göre değişiyor. Tek bayanlarda ortalama 8 dakika 10 saniye, iki kişilik bayanlarda ortalama 7,5 dakika, dört kişilik bayanlarda ortalama 6 dakika 40 saniye sürüyor.

Kürek sporunda kazanmak ne zor işmiş!

- Yarışta aslında tek felsefe kendini aşmaktır. Rakibe bakmazsın. Kendi yapabildiğinin en iyisini yapmaya çalışırsın, fakat yarış içindeki durum itibarıyla rakibin konumu da seni tetikleyebilir ya da daha fazla gayret göstermeni sağlayabilir.

Son olarak "bir tekne, teknenin oturağı, bir çift kürek" cümlesi sana ne ifade ediyor?

- Teknelerimiz bizim sevgilimiz gibidir. Ona dokunmaya kıyamayacaksın, gözün gibi bakacaksın. Çünkü hassas ve narindir. Aldığı en ufak bir darbe, sana yarışta yenilgi olarak geri döner.

TEKNE SINIFLARI

Tek kürek sınıfı:

- 2- (iki tek)
- 2+ (dümencili iki tek)
- 4- (dört tek)
- 4+ (dümencili dört tek)
- 8+ (dümencili sekiz tek)

Çift kürek sınıfı:

- 1x (tek çifte)
- 2x (iki çifte)
- 4x (dört çifte)
- 8x (sekiz çifte)

TEKNEDEKİ POZİSYONLAR (Soldan Sağa)

Dümenci (Cox): Hamlanın önünde oturan sporcu. Bu sporcu kürek çekmez sadece teknenin gideceği yönü belirler ve diğer sporculara göre ters olarak teknenin gidiş yönüne doğru oturur.

Hamla (Stroke): Teknede en önde oturan sporcu. Tempoyu ve yarış stratejisini bu sporcu belirler ve ekibin diğer sporcuları ona uyar. Ayrıca ikili ve dörtlü teknelerde dümen sistemi bu sporcunun ayaklığına bağlıdır. Bu sporcu ayağı ile dümeni kontrol eder.

Sivirya (Hamla Arkası): Hamlanın hemen arkasında oturan sporcu.

Numara: Diğer sporcular ise teknenin büyüklüğüne -teknede bulunan sporculara -göre sırası ile 2, 3, 4, 5, 6 numara diye adlandırılır.

Bir Numara (Bow): Teknenin diğer ucunda yani gidiş yönüne göre en önde oturan sporcu. Sporcuların durumuna göre ikili ve dörtlü teknelerde, dümen kontrolü burada oturan sporcuya da verilebilir.

U Ğ U R C E N N E T İ N S U L A R I N D A K Ü R E K Ç E K İ Y O R

Fotoğraf: Ozan HASIRCI

Kadir Has Üniversitesi Kürek Takımı sporcularından üniversitenin Endüstri Mühendisliği Bölümü birinci sınıf öğrencisi Uğur Başusta geçtiğimiz 11 Nisan'da geçirdiği trafik kazasında yaşamını yitirdi. Kürek Sporları Eğitmeni Burkay Günay, takım arkadaşları Altuğ Üniüvar, Ayberk Tohumserper, Barış Erişir, Berna Uzun, Çağatay Çerçi, Doğukan Bingöl, Eray Cankır, Kerem Fidan, Mehmet Gökhan Karagöz, Melikşah İşcan, Sercan Parlakyıldız, Serdar Karanfil, Serenay Şenol, Veysi Kerem Engin; Sevgili Uğur'un ardından açılan anı defterine karaladıkları birkaç cümle acularını anlatmaya yetmiyor:

"Duygularımız sayfalarca yazılsa, saatlerce konuşulsa dahi anlatılamayacak cinsten. Kalbi temiz, ahlakı sağlam, azimli bir sporcusunu ve arkadaşını kaybetmiş bir takımız biz. Spora aşık, küreğe aşık, suya aşık bir sporcusunu kaybetmiş bir takımız.

Kadir Has Üniversitesi bir öğrencisini, bir anne baba evladını, bir kız kardeş ağabeyini kaybetti ama Yüce Allah bir sevgili kuluna daha kavuştu. Biliyoruz ki ruhun hala bizimle birlikte.

Cumartesileri Haliç kenarında antreman sonrası sohbetlerde bizimlesin.

Mekanın cennet olsun sevgili takım arkadaşımız, sevgili kardeşimiz Uğur Başusta."